

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. lapkričio 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė politika – Direktyva 97/81/EB – UNICE, CEEP ir ETUC bendrasis susitarimas dėl darbo ne visą darbo dieną – 4 punktas – Nediskriminavimo principas – Ne visą darbo dieną dirbantys darbuotojai – Senatvės pensija – Pensijos dydžio apskaičiavimas – Atsižvelgimas į tarnybos metus, dirbtus prieš baigiantis Direktyvos 97/81/EB perkėlimo į nacionalinę teisę terminui – Neatidėliotinas taikymas situacijos, susiklosčiusios galiojant ankstesniam įstatymui, būsimoms pasekmėms“

Byloje C-432/17

dėl *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) 2017 m. liepos 12 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. liepos 17 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Dermod Patrick O'Brien

prieš

Ministry of Justice (buvęs *Department for Constitutional Affairs*)

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, einanti pirmosios kolegijos pirmininko pareigas, teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (pranešėjas), C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. birželio 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- D. P. O'Brien, atstovaujamo solisitorės C. Jones, baristerės T. Burton ir QC R. Crasnow ir R. Allen,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Brandon ir C. Crane, padedamų QC J. Cavanagh ir baristerio R. Hill,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. van Beek ir N. Yerrell,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: anglų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvos 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, kuri sudarė Europos pramonės ir darbdavių sąjungą (UNICE), Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centras (CEEP) ir Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC) (OL L 14, 1998, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 267), iš dalies pakeistos 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyva 98/23/EB (OL L 131, 1998, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 5 sk., 3 t., p. 278) (toliau – Direktyva 97/81), išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Dermot Patrick O'Brien ginčą su *Ministry of Justice* (Teisingumo ministerija, Jungtinė Karalystė) (anksčiau – *Department for Constitutional Affairs*, Konstitucinių reikalų departamentas) dėl jo senatvės pensijos, mokėtos jam už ne visą darbo dieną eitas teisėjo pareigas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pagal Direktyvą 98/23, kuria Direktyvos 97/81 taikymas buvo išplėstas Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei, šiai valstybei narei nustatytas šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas baigėsi 2000 m. balandžio 7 d.
- 4 Direktyvos 97/81 1 straipsnyje nustatyta, kad šios direktyvos tikslas – įgyvendinti Bendrąjį susitarimą dėl darbo ne visą darbo dieną, sudarytą 1997 m. birželio 6 d. pagrindinių skirtingų pramonės šakų organizacijų (UNICE, CEEP ir ETUC) (toliau – Bendrasis susitarimas).
- 5 Bendrojo susitarimo 4 punkte „Nediskriminavimo principas“ numatyta:
 - „1. Darbuotojams, dirbantiems ne visą darbo dieną, negali būti sudaromos blogesnės darbo sąlygos, negu panašioms darbuotojams, dirbantiems visą darbo dieną, tik dėl tos priežasties, kad jie dirba ne visą darbo dieną, nebent šis nevienodas požiūris yra objektyviai pagrįstas.
 2. Prireikus taikomas *pro rata temporis* principas.
 3. Valstybės narės ir (arba) socialiniai partneriai, atsižvelgdami į Europos teisės aktus, nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ir praktiką, nustato šio straipsnio taikymo priemones.

<...>“

Jungtinės Karalystės teisė

- 6 Teisėjų pensijų mokėjimą reglamentuoja *Judicial Pensions Act 1981* (1981 m. Teisėjų pensijų įstatymas, toliau – 1981 m. įstatymas) ir *Judicial Pensions and Retirement Act 1993* (1993 m. Teisėjų pensijų ir išėjimo į pensiją įstatymas, toliau – 1993 m. įstatymas).
- 7 1981 m. įstatymas taikomas iki 1995 m. kovo 31 d. į pareigas paskirtiems asmenims, nebent jie pasirenka gauti pensiją pagal 1993 m. įstatymą. 1993 m. įstatymas taikomas nuo 1995 m. kovo 31 d. į pareigas paskirtiems asmenims.

- 8 Pagal abu šiuos įstatymus pensija gali būti mokama kiekvienam į pensiją išėjusiam asmeniui,ėjusiam „tam tikrus reikalavimus atitinkančias teisėjo pareigas“ (*qualifying judicial office*), sulaukusiam 65 metų amžiaus, o asmenims, kuriems taikomas 1993 m. įstatymas, nustatyta papildoma sąlyga, kad jie turėtų bent 5 metų tokios tarnybos stažą.
- 9 Tuo metu, kai D. P. O'Brien išėjo į pensiją, tik teisėjai, dirbantys visą darbo dieną, ir teisėjai, dirbantys ne visą darbo dieną, kuriems mokamas darbo užmokestis, buvo laikomi einančiais „tam tikrus reikalavimus atitinkančias teisėjo pareigas“, tačiau ne visą darbo dieną dirbantys teisėjai, kuriems mokamas atlygis už dieną, kaip antai *recorders*, tokiais nebuvo laikomi.
- 10 Tiek pagal 1981 m. įstatyme, tiek pagal 1993 m. įstatyme įtvirtintą tvarką, visą darbo dieną dirbusiam teisėjui mokėtinos pensijos dydis nustatomas remiantis jo paskutinių darbo metų darbo užmokesčiu ir jo kaip teisėjo tarnybos stažu išėjimo į pensiją dieną.
- 11 Pagal 1981 m. įstatymą *circuit judge* (antrosios instancijos teismo teisėjas) privalėjo turėti bent 15 metų tarnybos stažą, kad įgytų teisę į senatvės pensiją, kurios dydis lygus pusei per paskutinius darbo metus gauto darbo užmokesčio. Pagal 1993 m. įstatymą buvo nustatytas 20 metų tarnybos stažas.
- 12 Pagal abi sistemas teisėjai, kurių tarnyba truko trumpiau, gauna senatvės pensiją, kuri proporcingai sumažinama atsižvelgiant į tarnybos trukmę. Išeinant į pensiją taip pat sumokama vienkartinė išmoka, kurios dydis priklauso nuo metinės senatvės pensijos dydžio.
- 13 Direktyva 97/81 Jungtinėje Karalystėje įgyvendinta *Part-Time Workers (Prevention of Less Favourable Treatment) Regulations 2000* (2000 m. Taisyklės dėl darbuotojų, dirbančių ne visą darbo dieną (dėl mažiau palankaus požiūrio prevencijos) (SI 2000/1551), kurios įsigaliojo 2000 m. liepos 1 d. Šiose taisyklėse numatyta, kad darbdavys negali mažiau palankiai vertinti darbuotojo, dirbančio ne visą darbo dieną, negu darbuotojo, kuris dirba panašų darbą visą darbo dieną, ir kad šiuo atveju turi būti taikomas *pro rata temporis* principas, nebent taikyti šį principą būtų netinkama.

Ginčas pagrindinėje byloje ir prejudicinis klausimas

- 14 1962 m. D. P. O'Brien buvo įtrauktas į advokatų sąrašus, o 1983 m. jis tapo *Queen's Counsel*. Nuo 1978 m. kovo 1 d. iki išėjimo į pensiją 2005 m. kovo 31 d., kai jam suėjo 65 metai, jis ėjo *recorder* pareigas. Kaip *recorder* jis negavo darbo užmokesčio, jam buvo mokamas atlygis už dieną.
- 15 2005 m. birželio mėn. D. P. O'Brien raštu kreipėsi į Konstitucinių reikalų departamentą ir pareikalavo, kad jam būtų mokama senatvės pensija, perskaičiuota *pro rata temporis*, tuo pačiu pagrindu kaip ir pensijos buvusiems teisėjams, kurie tokį patį arba panašų darbą dirbo visą darbo dieną. Konstitucinių reikalų departamentas jam pranešė, kad jis nepriskirtas prie jokios teisminių institucijų pareigūnų, kurie gali gauti teisėjo pensiją, kategorijos.
- 16 2005 m. rugsėjo mėn. D. P. O'Brien kreipėsi į *Employment Tribunal* (Darbo teismas, Jungtinė Karalystė) tvirtindamas, kad turi teisę į tokią pensiją pagal Direktyvą 97/81 ir pagal teisės aktus, perkeliančius ją į nacionalinę teisę. Šis teismas jo reikalavimus patenkino, tačiau D. P. O'Brien pralaimėjo apeliacinėje instancijoje – *Employment Appeal Tribunal* (Apeliacinis darbo teismas, Jungtinė Karalystė), o vėliau ir *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Anglijos ir Velso apeliacinis teismas (Civilinių bylų skyrius), Jungtinė Karalystė). Gavęs kasacinį skundą, *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) kreipėsi Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.
- 17 2012 m. kovo 1 d. Sprendime *O'Brien* (C-393/10, EU:C:2012:110) Teisingumo Teismas priminė, kad būtent nacionalinis teismas turi nustatyti, ar D. P. O'Brien turėtų būti laikomas ne visą darbo dieną dirbančiu darbuotoju, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalį, ir nusprendė,

kad nacionalinėje teisėje negali būti išskiriami teisėjai, dirbantys visą darbo dieną, ir teisėjai, dirbantys ne visą darbo dieną, kuriems atlyginama mokant atlygį už dieną, nebent toks nevienodas požiūris būtų objektyviai pateisinamas.

- 18 Po šio Teisingumo Teismo sprendimo *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) 2013 m. vasario 6 d. sprendimu padarė išvadą, kad pagrindinei bylai reikšmingu laikotarpiu D. P. O'Brien turėjo būti laikomas darbuotoju, dirbančiu ne visą darbo dieną, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 2 straipsnio 1 dalį, ir kad nebuvo jokios objektyviai pateisinamos priežasties nukrypti nuo principo, pagal kurį ne visą darbo dieną dirbantiems teisėjams turi būti atlyginama remiantis tuo pačiu pagrindu kaip ir visą darbo dieną dirbantiems teisėjams, atliekant perskaičiavimą *pro rata temporis*. Taigi *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) pripažino D. P. O'Brien teisę gauti senatvės pensiją tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir *circuit judge* (antrosios instancijos teismo teisėjas).
- 19 Byla buvo grąžinta *Employment Tribunal* (Darbo teismas), kad būtų nustatyta, kokio dydžio senatvės pensiją turi teisę gauti D. P. O'Brien. Tam teismui kilo klausimas, ar nustatant pensijos dydį reikia atsižvelgti į visą laikotarpį, per kurį suinteresuotasis asmuo ėjo pareigas nuo jo paskyrimo 1978 m. kovo 1 d., o tai sudarytų 27 tarnybos metus, ar tik į jo eitas pareigas laikotarpiu nuo datos, kai baigėsi Direktyvos 97/81 perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, vadinasi, – mažiau nei 5 metus. *Employment Tribunal* (Darbo teismas) padarė išvadą, kad reikia atsižvelgti į visą tarnybos laikotarpį, tačiau *Employment Appeal Tribunal* (Apeliacinis darbo teismas) nusprendė priešingai. *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Anglijos ir Velso apeliacinis teismas (Civilinių bylų skyrius) patvirtino pastarąjį sprendimą. D. P. O'Brien padavė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, dauguma *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) narių yra linkę manyti, jog Direktyva 97/81 siekiama uždrausti diskriminuoti ne visą darbo dieną dirbančius darbuotojus, kai atsiranda prievolė mokėti senatvės pensiją. Ši direktyva taikoma *ratione temporis*, kai prievolė mokėti senatvės pensiją atsiranda įsigaliojus šiai direktyvai. Tuo atveju, kai darbo stažo dalis yra įgyta iki tos datos, minėta direktyva bus taikoma būsimums tokios situacijos pasekmėms.
- 21 Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta, kad Teisingumo Teismas iki šiol dar nenagrinėjo argumento, kad profesinė pensija, kaip galėtų būti suprantama iš 1993 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ten Oever* (C-109/91, EU:C:1993:833), turėtų būti laikoma atidėtu darbo užmokesčiu, į kurį teisė įgyta tuo metu, kai vykdyta veikla, už kurią mokėtas tas užmokestis. Tačiau, jeigu pritartume šiam argumentui, remiantis bendroju teisės aktų negaliojimo atgaline data principu, Direktyva 97/81 negalėtų turėti poveikio įgytomis teisėmis arba, kaip D. P. O'Brien atveju, teisėmis, kurių nebuvo įgyta iki jos įsigaliojimo, jei minėtoje direktyvoje nėra nuostatų dėl šio principo netaikymo. Nors dauguma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo narių linkę manyti, kad 1993 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendime *Ten Oever* (C-109/91, EU:C:1993:833) padarytos išvados negalima pritaikyti pagrindinėje byloje nagrinėjam ginčui, vis dėlto šis teismas mano, kad nėra akivaizdu, kaip jį išspręsti.
- 22 Šiomis aplinkybėmis *Supreme Court of the United Kingdom* (Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyva [97/81], būtent [Bendrojo susitarimo] 4 punktas, dėl nediskriminavimo principo lemia, kad reikia atsižvelgti į darbo stažą, įgytą iki šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, apskaičiuojant ne visą darbo dieną dirbusio darbuotojo senatvės pensijos dydį, jeigu į tokį darbo stažą atsižvelgiama nustatant visą darbo dieną panašų darbą dirbusio darbuotojo pensiją?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 23 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyva 97/81 turi būti aiškinama taip, kad į darbo stažą, įgytą iki baigiantis šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui, į kurią atsižvelgiama nustatant darbuotojo, dirbančio visą darbo dieną, senatvės pensiją, turėtų būti atsižvelgta nustatant ne visą darbo dieną panašų darbą dirbančio darbuotojo teises į pensiją.
- 24 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad D. P. O'Brien ėjo ne visą darbo dieną dirbančio teisėjo pareigas, už kurias jam buvo atlyginama mokant atlygį už dieną, 1978 m. kovo 1 d.–2005 m. kovo 31 d., iš esmės didžiąją laiko dalį iki Direktyvos 97/81 perkėlimo į nacionalinę teisę termino dienos, t. y. 2000 m. balandžio 7 d., Jungtinėje Karalystėje. Tačiau tuo laikotarpiu pagal nacionalinę teisę pensijų sistemą nebuvo numatyta, kad ne visą darbo dieną dirbantys teisėjai, kuriems atlyginama mokant atlygį už dieną, turi teisę į teisėjo pensiją.
- 25 Be to, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad teisėjai pagal Anglijoje ir Velse taikomą teisėjų pensijų sistemą įgyja teisę į pensiją pagal darbo stažo laikotarpius, suteikiančius teisę į pensiją. Atitinkamos pensijos sistemos – tai vadinamosios paskutinio darbo užmokesčio sistemos, pagal kurias teisėjų pensijos apskaičiuojamos nustatytą paskutinių tarnybos metų atlyginimo dalį dauginant iš išėjimo į pensiją dieną susidariusio bendro tarnybos metų ir dienų skaičiaus.
- 26 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją procesinės teisės normos paprastai laikomos taikytinomis nuo jų įsigaliojimo dienos (2012 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-610/10, EU:C:2012:781, 45 punktas), skirtingai nei materialinės teisės normos, kurios paprastai aiškinamos kaip taikytinos iki jų įsigaliojimo susiklosčiusioms situacijoms, tik tada, kai iš jų formuluotės, tikslo ar struktūros aiškiai matyti, kad turi būti pripažintas toks jų poveikis (šiuo klausimu žr. 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Meridionale Industria Salumi ir kt.*, 212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9 punktą ir 2006 m. vasario 23 d. Sprendimo *Molenbergnatie*, C-201/04, EU:C:2006:136, 31 punktą).
- 27 Reikia pridurti, kad nauja teisės norma taikoma nuo akto, kuriame ji įtvirtinta, įsigaliojimo ir, nors netaikoma teisinėms situacijoms, kurių atsirado ir kurios galutinai susidarė iki šio įsigaliojimo, tokia nauja teisės norma nedelsiant taikoma situacijos, kuri susiklostė galiojant ankstesniam įstatymui, būsimoms pasekmėms ir naujoms teisinėms situacijoms. Laikantis teisės aktų negaliojimo atgaline data principo, kitaip yra tik tuo atveju, jei nauja teisės norma priimama kartu su specialiomis nuostatomis, kurios konkrečiai nustato jos taikymo laiko atžvilgiu sąlygas (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 26 d. Sprendimo *Europos Komisija / Moravia Gas Storage ir kt.*, C-596/13 P, EU:C:2015:203, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 28 Reikia priminti, kad nei Direktyva 97/81, nei Bendrasis susitarimas nenukrypsta nuo pirmesniame šio sprendimo punkte nurodyto principo (2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *Bruno ir kt.*, C-395/08 ir C-396/08, EU:C:2010:329, 54 punktas).
- 29 Todėl reikia išnagrinėti, ar laipsniškas teisių į pensiją įgijimas laikotarpiu prieš baigiantis Direktyvos 97/81 perkėlimo į nacionalinę teisę terminui Jungtinėje Karalystėje lemia, kad kasatoriaus pagrindinėje byloje teisinė situacija turi būti laikoma galutinai susiklosčiusia iki to termino pabaigos.
- 30 Jungtinės Karalystės vyriausybė šiuo klausimu teigia, kad atidėti darbo užmokesčiai, kurie tampa teise į profesinę pensiją, auga taip pat kaip kitų formų atlygis. Pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisėjų pensijų sistemų atveju pensija įgyjama pagal iš eilės einančius tarnybos laikotarpius, iš kurių kiekvienas suteikia teisę į pensiją, taip atitinkamai su kiekvienu išdirbtu tarnybos laikotarpiu teisės į pensiją auga. Vadinas, kadangi kiekvieno tarnybos laikotarpio pabaigoje atitinkamai įgytos teisės į pensiją nebekeltų pasekmių, negalima atsižvelgti į teises į pensiją, įgytas prieš baigiantis Direktyvos 97/81 perkėlimo į nacionalinę teisę terminui Jungtinėje Karalystėje.

- 31 Šiuo atžvilgiu Jungtinės Karalystės vyriausybė remiasi 1990 m. gegužės 17 d. Sprendimu *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209) ir 1993 m. spalio 6 d. Sprendimu *Ten Oever* (C-109/91, EU:C:1993:833) ir pabrėžia, kad šios formos atlygis pasižymi tuo, kad yra laiko atotrūkis tarp teisės į pensiją susidarymo (tai vyksta laipsniškai per visą darbuotojo profesinį gyvenimą) ir faktinio pensijos išmokėjimo (jis atidedamas iki tam tikro amžiaus).
- 32 Reikia pažymėti, kad, viena vertus, pagrindinės bylos aplinkybės skiriasi nuo tų, kurios buvo bylose, kur priimti šie sprendimai ir nagrinėtas sprendimo pasekmių taikymas laiko atžvilgiu.
- 33 Šiuo atžvilgiu primintina, kad klausimo dėl teisės normos pasekmių atgaline data negalima painioti su klausimu dėl Teisingumo Teismo sprendimo pasekmių laiko atžvilgiu. Kaip jau buvo nurodyta jo 1990 m. gegužės 17 d. Sprendime *Barber* (C-262/88, EU:C:1990:209), tam, kad sprendimo pasekmės būtų apribotos laiko atžvilgiu numatyta sąlyga, kad tas sprendimas gali sukelti didelių sunkumų, kiek tai susiję su praeities įvykiais.
- 34 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad Jungtinės Karalystės vyriausybė niekada Teisingumo Teismo neprašė apriboti laiko atžvilgiu 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien* (C-393/10, EU:C:2012:110) pasekmių. Beje, toks apribojimas gali būti leidžiamas tik pačiame sprendime, kuriuo pateikiamas prašomas išaiškinimas (šiuo klausimu žr. 1990 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Barber*, C-262/88, EU:C:1990:209, 41 punktą).
- 35 Kita vertus, dėl Jungtinės Karalystės argumento, kad reikia atskirti darbo stažo, reikalingo senatvės pensijai gauti, apskaičiavimą nuo teisių į pensiją nustatymo, pažymėtina, jog aplinkybė, kad teisė į pensiją galutinai įgyjama pasibaigus atitinkamam tarnybos laikotarpiui, neleidžia daryti išvados, kad darbuotojo teisinė situacija turi būti laikoma galutinai susiklosčiusia. Šiuo klausimu konstatuotina, kad tik vėliau ir atsižvelgiant į atitinkamus darbo laikotarpius, tas darbuotojas galės veiksmingai remtis šia teise, siekdamas, kad jam būtų mokama senatvės pensija.
- 36 Todėl tokioje situacijoje, kokia susiklostė pagrindinėje byloje, kai teisių į pensiją susidarymas apima tiek laikotarpius prieš baigiantis Direktyvos 97/81 perkėlimo į nacionalinę teisę terminui, tiek jam pasibaigus, reikia nuspręsti, kad šių teisių nustatymą reglamentuoja šios direktyvos nuostatos, įskaitant kiek tai susiję su prieš įsigaliojant šiai direktyvai buvusiais tarnybos laikotarpiais.
- 37 Tokia situacija skiriasi nuo tos, kurią nurodė Jungtinės Karalystės vyriausybė grįsdama savo argumentus, nes kasatoriaus pagrindinėje byloje kolegos išėjo į pensiją prieš baigiantis Direktyvos 97/81 perkėlimo į nacionalinę teisę terminui.
- 38 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyva 97/81 turi būti aiškinama taip, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nustatant teises į senatvės pensiją reikia atsižvelgti į tarnybos laikotarpius, dirbtus prieš baigiantis šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 39 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyva 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, kuri sudarė Europos pramonės ir darbdavių sąjungą (UNICE), Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centras (CEEP) ir Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC), iš dalies pakeista 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyva 98/23/EB, turi būti aiškinama taip, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nustatant teises į senatvės pensiją reikia atsižvelgti į tarnybos laikotarpius, dirbtus prieš baigiantis Direktyvos 97/81, iš dalies pakeistos Direktyva 98/23, perkėlimo į nacionalinę teisę terminui.

Parašai.